

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва курсу	КОСТЮМ І ПРИКРАСИ СТАРОДАВНЬОГО І СЕРЕДНЬОВІЧНОГО НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ
Викладач	КОЛОМІЄЦЬ Олена Борисівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи
Контактний тел.	+38(095) 377-65-70
E-mail:	kolomietselena1964@gmail.com
Обсяг та ознаки дисципліни	Вибіркова дисципліна, змістових модулів – 2. Форма контролю: залік. Загальна кількість кредитів – 3, годин – 90
Консультації	Консультації проводяться відповідно до графіку, розміщеному в інформаційному ресурсі moodle.kntu.kr.ua; у режимі відео конференцій Zoom, через електронну пошту, Viber, Telegram за домовленістю.
Пререквізити	Потребує базових знань з історії української культури

1. Мета викладання дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Костюм і прикраси стародавнього і середньовічного населення України» є поглиблення знань з історії української культури; комплексне вивчення проблеми існування та розвитку костюма і прикрас в історико-культурному, функціональному, семантично-символічному, інформаційному та комунікативному аспектах. Досягнення навчально-пізнавальної мети здійснюється з позицій історизму, на основі здобутків сучасної історичної науки, її спеціальних галузей.

Основними завдання вивчення навчальної дисципліни є: отримання базових знань стосовно розуміння соціально-культурних процесів відповідних історичних епох; формування комплексного бачення національних традицій вітчизняної і світової культури в костюмі і прикрасах, процесів історичного розвитку образів костюма як важливої складової матеріальної і духовної культури, що відображають характерні стильові особливості різних епох.

2. Результати навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні **знати:**

- основні етапи формування матеріальної культури різних народів;
- історію костюма;
- стильову відповідність основних елементів історичного та національного одягу;
- особливості композиції та крою костюма того чи іншого історичного періоду

вміти:

- аналізувати історичні процеси, події, факти, тлумачити їх;
- аналізувати історичні, стильові та комунікативні характеристики костюма;
- використовувати автентичні елементи та художню стилізацію національного костюма в сучасному вбранні;
- виявляти механізми здійснення проєктної діяльності, сучасних технологій в соціокультурних процесах;
- висвітлювати проблеми відновлення історичної пам'яті.

набути соціальних навичок (soft skills):

- здійснювати професійну комунікацію, ефективно пояснювати і презентувати матеріал;
- взаємодіяти в соціокультурному середовищі.

3. Політика курсу та академічна доброчесність

Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлювати наслідки її порушення.

При організації освітнього процесу в Центральноукраїнському національному технічному університеті здобувачі вищої освіти, викладачі та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/The_provisions_of_company_profile.pdf; Положення про організацію вивчення вибіркового навчальних дисциплін та формування індивідуального навчального плану ЗВО <http://www.kntu.kr.ua/doc/doc/vibir.pdf>; Кодексу академічної доброчесності ЦНТУ <http://www.kntu.kr.ua/doc/dobro.pdf>.

4. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Костюм і прикраси стародавнього населення України

Тема 1. Вступ до курсу «Костюм і прикраси стародавнього і середньовічного населення України».

Тема 2. Костюм як складова матеріальної та духовної культури українців.

Тема 3. Вбрання племен Трипільської культури.

Тема 4. Костюм і прикраси населення України Причорномор'я та Приазов'я.

Тема 5. Скіфський одяг.

Тема 6. Золото скіфів.

Змістовий модуль 2. Костюм і прикраси середньовічного населення України

Тема 7. Компоненти традиційного українського костюма.

Тема 8. Художні особливості українського костюма.

Тема 9. Історія українського костюма.

Тема 10. Український костюм козацької доби.

Тема 11. Одяг запорозьких козаків.

Тема 12. Українська вишиванка.

Тема 13. Регіональні комплекси традиційного вбрання.

5. Система оцінювання та вимоги

Види контролю: поточний, рубіжний, підсумковий.

Методи контролю: спостереження за навчальною діяльністю здобувачів, усне опитування, письмовий контроль, тестовий контроль.

Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою, у тому числі: перший модуль – 50 балів, другий модуль – 50 балів.

Семестровий залік полягає в оцінці рівня засвоєння здобувачем вищої освіти навчального матеріалу на лекційних, практичних, семінарських або лабораторних заняттях і виконання індивідуальних завдань за стобальною та дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС результатів навчання.

6. Рекомендована література

Основна

1. Бебешко Л. Українські вишиванки: орнаменти, композиції. Х.: КСД, 2019. 128 с.
2. Головенко Т. М. Історія костюму: культурна спадщина народів світу: навч. посіб. Луцьк: ЛНТУ. Мукачєво: МДУ, 2023. 252 с.
3. Камінська Н. М., Нікуленко С. І. Костюм в Україні від епохи Київської Русі до ХХІ ст. Харків: Золоті створіння, 2004. 207 с.
4. Косміна О. Ю. Традиційна культура. Одяг. *Енциклопедія історії України: Україна-Українці*. Кн.1 / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.; НАН України; Інститут історії України. К.: Наукова думка, 2018. 608 с. [URL: https://www.histiry.org.ua/?termin=tradytsijnakulturaodjag](https://www.histiry.org.ua/?termin=tradytsijnakulturaodjag)
5. Ніколаєва Т. Історія українського костюма. Київ: Либідь, 1996. 176 с.
6. Савчук Б. Українська етнологія. Івано-Франківськ, 2004. 304 с.
7. Стамеров К. Нариси з історії костюмів. У двох частинах. К.: Мистецтво, 2008. 375 с.
8. Тиводар М. Етнологія: посібник. Львів: Світ, 2004. 624 с.
9. Українська етнологія: навч. посіб. / за ред В. Борисенка. К.: Либідь, 2007. 400 с.
10. Чумарна М. Вишивання долі. Львів: Апріорі, 2009. 88 с.
11. Шевнюк О. Л. Історія костюма: навч. посіб. К.: Знання, 2008. 375 с.

Додаткова

1. Андрущенко Л. В. Український національний костюм та інформація. Філософський та культурний вимір: монографія. Київ: ТОВ «Юрка Любченка», 2016. 212 с.
2. К. Антонович К. Український одяг козацької доби. Торонто, 1976. 40 с.

3. Бебешко Л. Вишивані традиції України: «білі» та «писані» сорочки / Л. Бебешко. Х.: КСД, 2021. 160 с.
4. Бебешко Л. Мальовничі узори. Мотиви. Схеми крою. Х.: КСД, 128 с.
5. Гітін В. Г. Орден козацького лицарства. Харків: Торсінг плюс, 2008. 352 с.
6. Іваневич Л. А. Традиційний одяг українців Поділля (друга половина XIX – поч. XXI ст.): історія, класифікація, конструктивно-художні та регіонально-локальні особливості: монографія. Хмельницький: ФОП Мельник А. Л., 2021. 797 с.
7. Коцан В. Радиційний народний одяг як джерело вивчення та популяризації культурної спадщини Закарпаття [Електронний ресурс] URL: <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2017/jun/4588/vasilkocan.pdf>
8. Матейко К. І. Український народний одяг. Київ: Наукова думка, 1977. 224 с.
9. Олійник М. Український одяг в системі міської культури Києва (друга половинв XIX – початок XXI ст.): монографія / М. Олійник; [Гол. ред. Г. Скрипник]; НАН України, ІМФЕ. Київ, 2017. 312 с.
10. Яворницький Д. І. Історія запорозьких козаків: у 3 т. / відп. ред. П. С. Сохань / АН УРСР, Ін-т історії. К.: Наукова думка, 1990. 592 с.

Інформаційні ресурси

1. Електронний каталог Національної академії керівних кадрів культури і мистецтва URL: <http://library.nakkim.edu.ua/> -
2. Книги з історії костюма <http://store.yahoo.com/doverpublications/048623150x.htm>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського URL: <https://www.nbuv.gov.ua/>